

Sygn. akt II AKzw 1103/15

POSTANOWIENIE

Dnia 18 listopada 2015 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Nita-Światłowska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Barbara Bolek

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Stanisława Pieczykolana

po rozpoznaniu w sprawie

W. C. s. A.

skazanego z art. 279 § 1 k.k. i inne

zażalenia wniesionego przez skazanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 15 października 2015 roku, sygn. III Kow 1137/15

w przedmiocie umorzenia postępowania z wniosku skazanego o udzielenie warunkowego zwolnienia

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. i art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w.

postanawia:

1. zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy;
2. zwolnić skazanego W. C. od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze.

Sygn. akt II AKzw 1103/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem sąd umorzył postępowanie zainicjowane wnioskiem skazanego o udzielenie mu warunkowego przedterminowego zwolnienia wskazując, że skazany nie nabył jeszcze formalnych uprawnień do ubiegania się o warunkowe zwolnienie. Sąd I instancji stwierdził, że uprawnienie to W. C. nabywa po odbyciu 2/3 części kary, to jest dopiero 7 marca 2016 roku.

Na powyższe postanowienie Sądu Okręgowego 14 października 2015 r. (data wpływu 20 października 2015 r.) skazany złożył zażalenie oznaczone jako „Odwołanie”. Podniósł w nim zarzut naruszenia art. 607e k.p.k.

Uzasadniając podniesiony zarzut W. C. stwierdził, że 4 października 2014 roku w Sądzie Rejonowym w Nowym Targu złożył oświadczenie, że nie zrzeka się z korzystania z dobrodziejstwa wynikającego z zasady specjalności określonej w art. 607e k.p.k. Podkreślił przy tym, że o złożeniu tego oświadczenia Sąd Okręgowy w Tarnowie został poinformowany.

Skazany podniósł nadto, że „w wyroku jest zaznaczone, że Austria wydaje zgodę na odbywanie kary tylko Austrii, bo strona Austrii tylko na takiej zasadzie się zgodziła”. Podkreślił też, że koniec odbywania przez niego kary przypada na 7 marca 2016 roku o godzinie 5:50, bo tak napisane jest w wyroku sądu austriackiego.

W pismach: z 14 października 2015 r. oraz z 17 października 2015 r., które do tut. Sądu wpłynęły 22 października 2015 r., a nadto piśmie z 21 października 2015 r., które do tut. Sądu wpłynęło 28 października 2015 r., uzupełniających zażalenie, skazany m. in. w nawiązaniu do korespondencji prowadzonej z „dep. Międzynarodowym (...)” podkreślił, że uzyskał informację, że Sąd II instancji powinien wyjaśnić dlaczego jeden z sądów, które orzekały w jego sprawie, uznał, iż chroni go zasada specjalności (art. 607e k.p.k.), a inny uznał, że w jego sprawie nie aktualizuje się ochrona wynikająca z tej zasady.

We wskazanym powyżej piśmie z 21 października 2015 r. skazany wskazał nadto, że w zapadłym w jego sprawie wyroku austriackim znalazło się stwierdzenie, iż „jest art. 133a, który mówi, że więzień ma połowę kary odsiedzieć, a tu Sąd tego nie stosuje”.

W konsekwencji skazany wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia przez udzielenie mu warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Jak wynika z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym w Nowym Targu, na posiedzeniu, które odbyło się 6 października 2014 r. (sygn. II Ko 1084/14) w kwestii odebrania od skazanego oświadczenia w trybie art. 607e § 1 pkt 7 k.p.k., W. C. złożył oświadczenie, że sprzeciwia się wykonaniu wobec niego kary 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Nowym Targu z 25 maja 2011 r. (sygn. II K 206/11), który został następnie zmieniony wyrokiem Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z 6 października 2011 r. (sygn. III Ka 279/11). Wobec tego oświadczenia W. C., na posiedzeniu w dniu 6 października 2014 r. Sąd Rejonowy w Nowym Targu powołując się na art. 607e § 1 k.p.k. postanowił nie wprowadzać do wykonania tej kary pozbawienia wolności.

Istota problemu w niniejszej sprawie sprowadza się natomiast do oceny trafności postanowienia Sądu Rejonowego w Zakopanem z 22 października 2014 r. (sygn. II Ko 575/14) w zakresie, w jakim zarządził nim W. C. wykonanie kary dwóch lat pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Zakopanem z 1 grudnia 2010 r. (sygn. II K 583/10). Postanowienie to zostało następnie utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z 4 grudnia 2014 r. (sygn. II Kzw 263/14).

Z uzasadnienia powołanego powyżej postanowienia Sądu Rejonowego w Zakopanem wynika, że kara dwóch lat pozbawienia wolności, orzeczonej wobec skazanego wyrokiem Sądu Rejonowego w Zakopanem z 1 grudnia 2010 r. (sygn. II K 583/10), została warunkowo zawieszona na okres 5 lat próby. Jednak w okresie próby skazany dopuścił się kolejnych, umyślnych przestępstw przeciwko mieniu, za które został prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Krajowego w W. oraz Sądu Krajowego w K.. W uzasadnieniu wskazanego powyżej postanowienia podkreślono, że te wyroki sądów austriackich są wykonywane w Polsce; Sąd Okręgowy w Nowym Sączu postanowieniem z 21 listopada 2013 r. (sygn. II Kop 2/13) określił kwalifikacje prawne czynów objętych wyrokami austriackimi według prawa polskiego.

W postanowieniu Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z 4 grudnia 2014 r. (sygn. II Kzw 263/14), które zostało wydane po rozpoznaniu zażalenia W. C. na powołane powyżej postanowienie Sądu Rejonowego w Zakopanem, zaskarżone postanowienie utrzymano w mocy. W uzasadnieniu tego postanowienia wskazano, że popełnienie przez skazanego przestępstw w Austrii stanowi podstawę zarządzenia wykonania warunkowo zawieszzonej kary ze względu na treść art. 114a k.k. w zw. z art. 75 § 1 k.k. Stwierdzono nadto, że skazany bezzasadnie powołuje się na ochronę wynikającą z zasady specjalności (art. 607e § 1 k.p.k.), bo wyraził zgodę na odbywanie w Polsce kary orzeczonej przez sąd austriacki. W uzasadnieniu wskazanego powyżej wyroku Sąd Okręgowy w Nowym Sączu podkreślił, że z art. 611tm §

1 k.p.k. wynika wprawdzie, iż art. 607e § 1 k.p.k. znajduje zastosowanie w postępowaniu toczącym się na podstawie przepisów pomieszczonych w rozdziale 66g k.p.k., jednak określona w tym przepisie zasada specjalności doznaje w tym postępowaniu wyjątków w wypadkach wynikających z art. 607e § 3 pkt 1- 8 k.p.k., przy czym z art. 607e § 3 pkt 6 k.p.k. wynika, że zasada specjalności nie znajduje zastosowania wówczas, gdy osoba ścigana wyraziła zgodę na przekazanie i zrzekła się korzystania z prawa wynikającego z art. 607e § 1 k.p.k., tj. prawa wynikającego z zasady specjalności. W uzasadnieniu wskazanego powyżej postanowienia Sądu Okręgowego w Nowym Sączu podkreślono, że w sprawie dotyczącej W. C. żadnych wątpliwości nie budzi ta okoliczność, że skazany z własnej inicjatywy dobrowolnie wyraził zgodę na odbywanie w Polsce kar pozbawienia wolności wymierzonych mu przez sądy austriackie, a samo postępowanie w sprawie przekazania kar do wykonania w Polsce zostało zainicjowane wnioskiem skazanego.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny stwierdza, co następuje.

Problemem wymagającym rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie jest przede wszystkim to, czy skazanego chroni zasada specjalności określona w art. 607e § 1 k.p.k.

Z dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy wynika, że W. C. został przekazany do wykonania w Polsce kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec niego wyrokami sądów austriackich. Przekazanie kary do wykonania nastąpiło na podstawie przepisów zawartych w rozdziale Rozdział 66g Kodeksu postępowania karnego – „Wystąpienie państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie kary pozbawienia wolności”, który zawiera przepisy stanowiące implementację decyzji ramowej Rady UE 2008/909/WSiSW z 27 listopada 2008 r. o stosowaniu zasady wzajemnego uznawania do wyroków skazujących na karę pozbawienia wolności lub inny środek polegający na pozbawieniu wolności – w celu wykonania tych wyroków w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L Nr 327 z 5 grudnia 2008 r., s. 27; dalej: decyzja ramowa z 27 listopada 2008 r.). Przepisy zamieszczone w tym Rozdziale zostały dodane do Kodeksu postępowania karnego ustawą z 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy o prokuraturze oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. Nr 240, poz. 1430). Ustawa uzyskała moc obowiązującą 1 stycznia 2012 r.

Wskazana powyżej decyzja ramowa nakłada na państwa członkowskie UE powinność wprowadzenia do krajowego porządku prawnego przepisów umożliwiających wykonywanie kar pozbawienia wolności bezpośrednio na podstawie orzeczeń sądów innych państw członkowskich UE.

Z art. 611tg § 1 i 2 k.p.k. wynika, że z inicjatywą zmierzającą do przekazania kary pozbawienia wolności do wykonania może wystąpić: 1) państwo członkowskie UE (państwo wydania orzeczenia); 2) sąd okręgowy (sąd polski), działając na wniosek sprawcy lub z urzędu.

Z zapadłego w sprawie W. C. postanowienia Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z 21 listopada 2013 roku, sygn. II Kop 2/13 wynika, że w dotyczącej go sprawie wnioski o przejęcie do wykonania w Polsce kary pozbawienia wolności wymierzonej mu w Austrii złożyło Ministerstwa Sprawiedliwości Republiki Austrii. Niezależnie od tej inicjatywy wniosek zbieżny treściowo z powyższym złożył także sam W. C..

Formułując przesłanki, od których spełnienia zależy dopuszczalność wykonania w Polsce kary pozbawienia wolności orzeczonej prawomocnie w innym państwie członkowskim UE, art. 611tg k.p.k. nie wskazuje przesłanki zgody skazanego. Nie oznacza to, że zgoda oskarżonego nie limituje możliwości przekazania kary pozbawienia wolności do wykonania w Polsce. Przesłankę zgody skazanego formułuje bowiem art. 611ti k.p.k. Zgodnie z art. 611ti § 2 zdanie pierwsze k.p.k., skazany może ustnie lub na piśmie wyrazić zgodę na przekazanie lub złożyć oświadczenie o zrzeczeniu się korzystania z prawa określonego w art. 611tm k.p.k., jeżeli zgoda lub oświadczenie nie zostały złożone w państwie wydania orzeczenia. Powinność umożliwienia skazanemu złożenia oświadczenia w przedmiocie zgody na wykonanie kary w Polsce lub złożenia oświadczenia o zrzeczeniu się z ochrony wynikającej z zasady specjalności spoczywa na sądzie wtedy tylko, gdy skazany nie wyraził takiej zgody lub nie złożył odpowiedniego oświadczenia w państwie wydania orzeczenia.

Podkreślenia wymaga, że o przesłance zgody mowa jest także art. 4 decyzji ramowej z 27 listopada 2008 r., którą przepisy zawarte w rozdziale 66g k.p.k. implementują, a z którego wynika, że co do zasady możliwość przekazania wykonania kary pozbawienia wolności jest limitowana wymogiem uzyskania zgody skazanego.

Jak już była o tym mowa powyżej, z zapadłego w sprawie W. C. postanowienia Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z 21 listopada 2013 roku, sygn. II Kop 2/13 jednoznacznie wynika, że w dotyczącej go sprawie wnioski o przejęcie do wykonania w Polsce kary pozbawienia wolności wymierzonej mu w Austrii złożyło Ministerstwo Sprawiedliwości Republiki Austrii oraz sam skazany, który dążył do tego, aby kara pozbawienia wolności była wykonywana w Polsce. Formułując taki wniosek skazany W. C. wyraził tym samym konkludentnie zgodę na przejęcie orzeczonych wobec niego kar do wykonania w Polsce.

Mając na uwadze powyższe należy zważyć, co następuje.

Art. 611tm k.p.k. nakazuje odpowiednie stosowanie w postępowaniu toczącym się w przedmiocie przejęcia do wykonania w Polsce kary pozbawienia wolności orzeczonej w innym państwie członkowskim UE art. 607e k.p.k., który zawarty jest w rozdziale dotyczącym przekazania na podstawie europejskiego nakazu aresztowania. Art. 607e § 1 k.p.k. wyraża zasadę specjalności, określaną też jako zasada ograniczonego ścigania, która co do zasady wyłącza możliwość wykonania kary orzeczonej wobec osoby skazanej za inne przestępstwa niż te, które stanowiły podstawę przekazania orzeczenia do wykonania (art. 611tm § 1 w zw. z art. 607e § 1 i 2 k.p.k.). Z zasady tej wynika także niedopuszczalność zarządzenia wykonania kary za inne przestępstwa niż te, które stanowiły podstawę przekazania orzeczenia do wykonania (art. 611tl § 1 w zw. z art. 607e § 2 k.p.k.).

Zasada specjalności nie obowiązuje w wypadkach wskazanych w znajdującym tu odpowiednie zastosowanie art. 607e § 3 k.p.k.

W kontekście zarzutów podniesionych przez skazanego podkreślenia wymaga to, że art. 607e k.p.k. (zawarty – jak już była o tym mowa powyżej – w rozdziale 66a k.p.k. – „Wystąpienie do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o przekazanie osoby ściganej na podstawie europejskiego nakazu aresztowania”) znajduje zastosowanie nie wprost, lecz tylko odpowiednio w postępowaniu toczącym się w kwestii przejęcia do wykonania w Polsce kary pozbawienia wolności orzeczonej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, której dotyczy regulacja zawarta w rozdziale 66g k.p.k.

Zestawienie art. 611tk § 1 pkt 3 k.p.k. („Odmawia się wykonania orzeczenia, o którym mowa w art. 611tg § 1 pkt 3 k.p.k., jeżeli: (...) skazany nie wyraża zgody na przekazanie, chyba że: a) jest obywatelem polskim i posiada stałe lub czasowe miejsce pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (...)” oraz art. 607e § 3 pkt 6 k.p.k., zgodnie z którym ochrona wynikająca z zasady specjalności nie obowiązuje wtedy m.in. gdy osoba ścigana wyraziła zgodę na przekazanie i zrzekła się korzystania z prawa określonego w art. 607e § 1 k.p.k. prowadzi do następującego wniosku. Pomimo, że drugi ze wskazanych powyżej przepisów, oprócz zgody na przekazanie, wymaga równoczesnego zrzeczenia się korzystania z przywileju zasady specjalności, to w postępowaniu w przedmiocie wykonania orzeczenia o karze pozbawienia wolności zapadłego w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej wystarczającą przesłanką jest tylko zgoda skazanego na przekazanie orzeczenia do wykonania (por. także S. Steinborn: Komentarz do art. 611tm k.p.k., LEX).

Podkreślenia raz jeszcze wymaga, że uregulowania zawarte w rozdziale 66g k.p.k. są konsekwencją implementacji wskazanej powyżej decyzji ramowej z 27 listopada 2008 r. Zarówno w przepisach tej decyzji ramowej, jak i w transponujących ją do polskiego systemu prawnego przepisach zawartych w rozdziale 66g k.p.k. nie ma uregulowania, które odnosiłoby się do kwestii składania przez skazanego oświadczenia o zrzeczeniu się korzystania z przywileju zasady specjalności przed jego przekazaniem do państwa wykonania orzeczenia.

Mając na uwadze powyższe, jak również wynikającą z wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 16 czerwca 2005 r. w sprawie C-105/03 postępowanie karne przeciwko Marii Pupino - interpretując przepisy implementujące decyzje ramowe organy państw członkowskich Unii Europejskiej, w tym w szczególności sądy, są

zobowiązane stosować wykładnię proeuropejską, tj. taką ich interpretację, która uwzględnia treść decyzji ramowej, Sąd Apelacyjny stwierdza, co następuje.

W piśmiennictwie wyrażono stanowisko, że „z art. 18 ust. 2 lit. e decyzji ramowej 2008/909/WSiSW wynika (...) wyraźnie, że dla wyłączenia ochrony wynikającej z zasady specjalności wystarczające jest wyrażenie przez skazanego zgody na przekazanie i nie ma potrzeby składania jakiegokolwiek dodatkowego oświadczenia. Unormowanie to w pełni koresponduje z kształtem dotychczasowych rozwiązań, przyjmowanych w odniesieniu do przekazywania skazanych opartego na podstawie konwencyjnej. Opiera się ono na słusznym założeniu, że w sytuacji gdy warunkiem sine qua non przekazania skazanego do innego państwa jest jego zgoda, nie ma potrzeby przyznawania mu ochrony wynikającej z zasady specjalności, skoro w razie obawy przed ściganiem za inne przestępstwa może on nie wyrazić zgody na przekazanie” (por. S. Steinborn: Komentarz do art. 611tm k.p.k., LEX).

Jak już była o tym mowa powyżej, uregulowanie wynikające z decyzji ramowej z 27 listopada 20008 r. wymaga uwzględnienia przy interpretacji przepisów zawartych w rozdziale 66g k.p.k., w tym także art. 607e § 3 pkt 6 k.p.k., do którego odpowiedniego stosowania odsyła art. 611tm § 1 k.p.k.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że zarzut skazanego wiążący się z nieuwzględnieniem w jego sprawie ochrony wynikającej z zasady specjalności jest nietrafny. Przejęcie do wykonania orzeczenia o karze pozbawienia wolności wydanego w Austrii (w innym państwie członkowskim UE) nastąpiło tu za zgodą skazanego. Tymczasem ochrona wynikająca z zasady specjalności obejmowałaby skazanego tylko w sytuacji, gdyby przejęcie orzeczenia do wykonania w Polsce nastąpiło bez jego zgody. Kwestia ta została prawidłowo rozstrzygnięta przez Sąd Okręgowy w Nowym Sączu w postanowieniu z dnia 4 grudnia 2014 roku, sygn. akt II Kzw 263/14.

Mając na uwadze zarzuty podniesione przez skazanego, Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że zgodnie ze stanowiskiem doktryny „stosowanie przez polski sąd prawa obcego wymaga zawsze wyraźnego upoważnienia ze strony ustawodawcy, a zatem wobec braku implementowania w rozdziale 66g przepisu art. 17 ust. 3 decyzji ramowej 2008/909/WSiSW stosowanie unormowań dotyczących warunkowego zwolnienia, które obowiązują w państwie wydania orzeczenia, jest niedopuszczalne” (por. S. Steinborn, Komentarz aktualizowany do art. 611tm k.p.k., LEX). To stanowisko Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje.

Podkreślenia wymaga, że skazany W. C. został poinformowany przez stronę austriacką o tym, że „o trybie wykonania wyroku i podejmowanych w związku z nim środkach, łącznie z podstawami przedterminowego lub warunkowego zwolnienia, decydują organy państwa wykonującego” a zatem sąd polski (vide „Załącznik II Powiadomienie osoby skazanej”).

W zażaleniu na postanowienie Sądu I instancji oraz w załączonych do niego pismach W. C. wniósł m.in. o wyjaśnienie dlaczego jeden z orzekających w jego sprawie sądów stwierdził, że korzysta z ochrony wynikającej z zasady specjalności, drugi natomiast stwierdził, iż w jego sprawie ta gwarancja ochronna nie znajduje zastosowanie.

Odpowiadając na powyższy postulat skazanego Sąd Apelacyjny stwierdza, że stwierdzenie przez Sąd Rejonowy w Nowym Targu w sprawie skazanego toczącej się pod sygn. II Ko 1084/14, iż chroni go zasada specjalności było następstwem błędnej interpretacji art. 611tm k.p.k. w zw. z art. 607s k.p.k. Ta błędna wykładnia przyjęta przez Sąd Rejonowy w Nowym Targu, aczkolwiek korzystna dla skazanego, nie spowodowała nabycia przezeń prawa, a tym samym powoływanie się na nią w dalszych postępowaniach toczących się przeciwko skazanemu nie jest uprawnione. To błędne stanowisko Sądu Rejonowego w Nowym Targu nie wiąże w szczególności sądów orzekających w kwestii warunkowego przedterminowego zwolnienia skazanego.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że Sąd I instancji prawidłowo ustalił, że skazany nie nabył formalnych uprawnień do ubiegania się o warunkowe zwolnienie oraz że uprawnienie to nabywa po odbyciu 2/3 części kary, tj. 7 marca 2016 roku.

Zaskarżone postanowienie należało zatem utrzymać w mocy o czym orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

Biorąc pod uwagę fakt, że skazany na skutek osadzenia utracił możliwości zarobkowe, zwolniono go od ponoszenia wydatków za instancję odwoławczą.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności orzeczono, jak na wstępie.